

Skærtorsdag

Tid og sted: Øster Starup og Jerlev kl. 16 og 19, d. 13/4 2017

Salmevalg

180: Hører til, I høje Himle

190,1-2: Her ser jeg da et lam at gå

458: Zion, pris din saliggører

321: O Kristelighed

773: Bliv hos os, når dagen hælder

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Den første dag under de usyrede brøds fest kom disciplene hen til Jesus og spurgte: ”Hvor vil du have, at vi skal forberede påskemåltidet til dig?” Han svarede: ”Gå ind i byen til den og den, og sig til ham: Mesteren siger: Min time er nær, hos dig vil jeg holde påskemåltidet sammen med mine disciple.” Og disciplene gjorde, som Jesus havde pålagt dem, og forberedte påskemåltidet.

Da det blev aften, satte han sig til bords med de tolv. Og mens de spiste, sagde han: ”Sandelig siger jeg jer: En af jer

vil forråde mig.” De blev meget bedrøvede og begyndte én efter én at spørge ham: ”Det er vel ikke mig, Herre?” Han svarede dem: ”Det var ham, som med hånden dyppede i fadet sammen med mig, der vil forråde mig. Menneskesønnen går bort, som der står skrevet om ham, men ve det menneske, som Menneskesønnen forrådes af. Det var bedre for det menneske, om det aldrig var født.” Judas, som forrådte ham, spurgte: ”Det er vel ikke mig, Rabbi?” Han svarede ham: ”Du sagde det selv.”

Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: ”Tag det og spis det; dette er mit legeme.” Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: ”Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse. Jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke drikke af vintræets frugt, før den dag jeg drikker den som ny vin sammen med jer i min faders rige.”

Og da de havde sunget lovsangen, gik de ud til Oliebjerget.

Prædiken

Oliebjerget lå uden for Jerusalem. Bjerget har sit navn fra de mange oliventræer, der dengang voksede på dets skrån timer. I kongetiden i Israels historie, det vil sige fra Kong David og til år 587 før Kristi Fødsel, blev bjerget brugt som begravelsesplads for kongerne. I dag er der stadig en jødisk kirkegård på bjerget, og det er et populært sted for jøder at blive begravet. Ved foden af bjerget lå på Jesu tid Getsemane Have; den have, hvor Jesus bad til Gud om at slippe for den kommende lidelse; og dog tilføjede: Ikke jeg som vil, men som du vil. Det var ordene, der satte det på plads, og da han igen rejste sig fra bønner, var han fattet, og sagde til disciplene: ”Nu er timen kommet, da Menneskesønnen overgives i synderes hænder. Rejs jer, lad os gå! Se, han, som forråder mig, er her allerede.” Og så kom Judas og med ham fulgte en stor skare med knipler og sværd fra ypperstepræsterne og folkets ældste for at tage Jesus til fange som en simpel forbryder.

Inde fra Jerusalem kunne man komme ud til Oliebjerget gennem en flugtvej i bymuren. Flugtvejen gik ud gennem

muren, gennem Kedrondalen, med en den lille bæk, og derfra kunne man flygte op ad bjerget. En gang var selveste Kong David flygtet den vej ud af Jerusalem, da hans søn Absalom gjorde oprør, forrådte Kong David, og samlede en stor hær mod ham. Barfodet og tilhyllet, under gråd, besteg den aldrene Kong David bjerget sammen med sine nærmeste og flygtede bort fra Jerusalem over bjerget, og væk. Nu flygtede Jesus med sine nærmeste ud gennem flugtvejen i bymuren, over Kedronbækken og ud til Oliebjerget; måske var også han barfodet og tilhyllet; han græd i hvert fald. Men han flygtede ikke. For Jesus blev stående for foden af bjerget, i Getsemane Have, hvor han ventede forræderen. Der bad han: Fader, hvis det er muligt, så lad dette bæger gå mig forbi; men han blev dér og afventede sin skæbne, mens han vågede og bad. Og se, han, som forråder mig, er her allerede!

De ord, Jesus siger om Judas ved det sidste måltid, har altid generet mig: "Ve det menneske, som Menneskesønnen forrådes af. Det var bedre for det menneske, om det aldrig var født." Hvorfor dømmes Jesus

ham så ubarmhjertigt? Hvorfor denne fordømmelse af en mand, der gør, hvad Jesus forventer af ham? Judas har en nødvendig rolle. Den egentlige handlende – også som forræder – er Jesus selv; korsfæstelsen er målet, Judas er midlet. Han ved jo, at Judas *skal* forråde ham, og han gør intet for at stoppe ham. Judas gør sin pligt; den pligt, Jesus har bestemt ham til, og derfor forekommer de fordømmende ord om, at det var bedre for det menneske, om det aldrig var født, så uretfærdige. For der *skal* være en Judas – ellers er der ingen tilfangetagelse og ingen korsfæstelse. Hvis han ikke hed Judas, så hed han Andreas, Simon, Salome eller Martin.

Og *alligevel* sidder han til bords med Jesus og de andre disciple den aften, da Jesus indstifter nadveren. Og også Judas gælder ordene: ”Jeg siger jer: Fra nu af skal jeg ikke drikke af vintræets frugt, før den dag jeg drikker den som ny vin sammen med jer i min faders rige.”

Pointen er, tror jeg, at der er en Judas i os alle. Disciplene ved det godt, inderst inde, at de også kan forråde, for da Jesus siger: ”én af jer vil forråde mig!” føler de sig alle som

én ramt af hans ord; de bliver bedrøvede og spørger: Det er vel ikke mig, Herre? Og i de ord fornemmer vi begyndelsen på det, vi kunne kalde frelserens ensomhed: Disciplene er med ham, når det går godt; når folkemængden jubler Palmesøndag, når Jesus helbreder og forkynder; de er endda med ham, da han flygter ud af Jerusalem – men de falder i søvn, da han vil bede. De ville sikkert, som David, flygte over Oliebjerget – men de *vil ikke* følge Jesus til domfældelsen. Fra det øjeblik er Jesus alene, selv Peter fornægter ham, for frelseren dør ensom og forladt på korset Langfredag.

Med sit guddommelige øje har Jesus set det. Og derfor står tiden stille i et paradisisk øjeblik med nadver og lovsang, inden de i al hast flygter ud til Oliebjerget, som israelitterne flygtede ud af Egypten, efter de havde spist påskelammet.

Tiden står stille, fordi denne aften fejres den første kristne gudstjeneste nogensinde. Og Gud selv er med. Omgivet af forrædere og fornægtere. Og Jesus tog et brød, og han tog et bæger med vin, og han indstiftede det måltid, hvor

forrædere og fornægtere lige siden dette første måltid har modtaget og delt ud af Guds gavmildhed: ”Tag det og spis det,” sagde han om brødet, ”dette er mit legeme”. ”Drik alle heraf,” sagde han om vinen, ”dette er mit blod.” Og sådan fejrer vi stadig det sidste og det første måltid, nadveren; ikke i al hast, med kjortlen bundet op om lænderne, med sandaler på fødderne og en vandrestav i hånden. Nej! Når vi fejrer nadver står tiden stille, fremtid, fortid og nutid mødes i det ene øjeblik, hvor Gud selv deler ud af sin kærlighed.

Og hvad skal vi stille op med de harske ord til Judas midt i dette himmelske måltid; er det en festtale, der sømmer sig for Guds Søn, når han siger, ”det var bedre for det menneske, om det aldrig var blevet født.”?

Måske er ordene sjælesørgeriske. Måske handler ordene ikke om Guds fordømmelse, men om Judas’ selvfordømmelse. Jesus ved, at den dom er umulig at bære for Judas, og det tunge åg har Jesus selv lagt på Judas’ skuldre. Og jeg tænker, at han med de ord erkender, at Judas vil tage sit eget liv. Jo, siger Jesus, det er

forfærdeligt at forråde sin nærmeste ven, og jeg lader dig gøre det; men her er et måltid, her er en fest, her er et fællesskab, her er kærlighed, her er syndernes forladelse: Kort sagt: Her er en fremtid! Her står tiden stille, i tusinder af øjeblikke, og måltidet forener de spisende og drikkende på tværs af tid og rum, for der er kun ét brød, som vi alle spiser af: Jesus Kristus. Og han siger:

”Fred være med jer!” Også til Judas.

”Fred være med jer!”

Med de ord slutter nadvermåltidet, ikke i Matthæusevangeliet, men her ved nadverbordet hver eneste søndag. Ordene falder, da disciplene sidder bag låste døre. Jesus er død og disciplene har låst døren, for de er bange for jøderne. De har spærret sig inde, både fysisk og åndeligt; de har mistet troen, håbet og kærligheden. De har mistet deres ven; de har mistet den mand, der gjorde livet nyt. Og så pludselig står **Han** iblandt dem, den korsfæstede og opstandne frelser, og det første han siger, er: ”Fred være med jer!” Og da sænker freden sig. Det er ikke blot et fromt ønske; det er virkelighed. Freden er med

jer. I *har* fred. Ikke krig. I skal ikke flygte ud af Jerusalem. Ud til Oliebjerget og væk.

”Fred være med jer!”

I dag ligger Oliebjerget ikke længere uden for Jerusalem. Det er indlemmet i byen. Bjerget ligger i Øst-Jerusalem og ud over den jødiske kirkegård med over 150.000 jødiske grave, ligger bydelen At-Tur på bjerget. I bydelen bor fortrinsvis muslimer og en mindre kristen minoritet. Da nationen Israel blev grundlagt i 1948 indgik man en aftale om, at alle religiøse grupper skulle have adgang til bjergets helligsteder. Det er svært at håndhæve. I en by, hvor både jøder, kristne og muslimer gør krav på mange forskellige helligsteder, har freden trange kår; og Jerusalem har virkelig en usædvanlig blodig historie. Det var her, i den blodige by Jerusalem, Jesus sagde: ”Fred være med jer!” – men fred er næppe det første, der falder et menneske ind, når det tænker på Jerusalem. Sådan går verden sin gang, og mennesker i dag er ikke mindre forræderiske og morderiske end på Jesu tid.

Men vi har et måltid, et fællesskab, grundlagt på det ene brød og det ene bæger vin, som Jesus rakte disciplene, og han sagde: Dette er mit legeme. Dette er mit blod. Sådan gør vi stadig. For vi tror, at trods ufred og uvenskab; trods kirkesplittelser og religionskrige; trods undertrykkelse og hungersnød – så er vi forenet i Jesus Kristus – i det ene brød. Vi er legemet. Vi er Jesu Kristi opstandelse. Vi er frie. Og Jesus Kristus har selv lovet, at vi skal drikke den nye med ham i faderens rige, sammen med Andreas, Peter, Salome og Judas. Og da vil han sige, som han sagde dengang til disciplene, og som han gentager i dag ved måltidet: Fred være med jer!